

NYTT LEDARSKAP FÖR ÖN

”Ett tryggt och grönt Lidingö med småstadskänsla”

Innehållsförteckning

Inledning.....	s. 2
Trygghet.....	s. 2
Ekonomi.....	s. 3
Stadsbyggnad.....	s. 3
Miljö.....	s. 5
Skola.....	s. 6
Omsorg och äldre.....	s. 8
Funktionsnedsatta.....	s. 10
Integration.....	s. 10
Idrott och kultur.....	s. 11
Infrastruktur.....	s. 13
Fastigheter.....	s. 15
Näringsliv.....	s. 15
Demokrati.....	s. 16

”Nytt ledarskap för ett tryggt och grönt Lidingö med småstadskänsla.”

Vår vision för Lidingö är tydlig, vi vill ha ett tryggt och grönt Lidingö som utvecklas i samklang med sin småstadskänsla. För att nå dit krävs ett nytt ledarskap. Ett ledarskap som lyssnar på Lidingöborna och hushållar med dina skattemedel. Vi vill ta det ledarskapet.

Lidingö är en del av en växande storstadsregion med en unik karaktär som ö i Stockholms inlopp och med en stark småstadskaraktär. Vi vill bygga vidare på Lidingös attraktiva roll som småstaden i den stora staden.

Småstadskänsla handlar om allt från arkitektur och stadsplanering till att du ska kunna handla hos din lokala butik och känna dig trygg med stadens skola och omsorg. Det handlar om det levande civilsamhället där föreningslivet spelar en avgörande roll för en känsla av gemenskap.

Centerpartiets roll kommer vara att värna denna småstadskänsla.

TRYGGHET: ”Du ska vara trygg på ön i livets alla skeden”

I småstaden känner du dig hemma och trygg med dina grannar. Vi vill att känslan av närhet och trygghet ska genomsyra din vardag på ön. En trygghet som skapas med brottsförebyggande åtgärder, en stadsbyggnad med småstadskaraktär och genom att du kan lita på kommunens stöd och omsorg.

Du ska känna dig trygg att bo på ön och i samhället oavsett i vilket skede i livet du befinner dig. Stadens vård, omsorg och skola ska ha tillräckligt med platser och god kvalitet. Med denna vetskap ska Lidingöborna kunna leva i nuet och inte behöva oroa sig för nästa fas i livet.

Idag är inbrotten alldeles för många på ön och droganvändningen hos unga är högre än i andra kommuner i länet. Vi vill därför:

- Införa trygghetsrådet ”Trygg på ön” där vi samlar alla brottsförebyggande aktörer på ön för en bättre samordning och ett större politiskt fokus på brottsförebyggande åtgärder.
- Använda digitala hjälpmedel för att skapa snabbare informationsöverföring mellan de brottsförebyggande aktörerna i samhället, en digital grannsamverkan.
- Stödja civilsamhället i sitt engagemang för ökad trygghet genom till exempel grannsamverkan och nattvandrare.
- Införa områdesväktare som ska arbeta brottsförebyggande exempelvis mot inbrott i våra stadsdelar.
- Arbeta för att få fler poliser på Lidingö, vi vill ha en synlig polis med lokalkännedom.
- Genomföra utbildningsinsatser för ungdomar och föräldrar till tonåringar för att öka medvetenheten om droger.

- Utbilda all personal i skolan i narkotikafrågor; exempelvis vad lagen säger om skolans ansvar samt hur tidig igenkänning och uppföljning av ungdomar med drogproblem kan genomföras i nära samarbete med föräldrar.
- Involvera alla aktörer som finns runt ungdomarna i det drogförebyggande arbetet, till exempel fritidsgårdar och idrottsföreningar.
- Fältassistenter ska finnas i staden där ungdomarna finns. De ska skapa kontaktpunkter mellan staden och ungdomar på ön för att hjälpa unga som exempelvis är på väg in i ett drogberoende eller har andra problem.

EKONOMI: "Våra resurser måste användas på ett effektivare sätt som kommer skola och omsorg till del"

Vi vill hushålla med skattebetalarnas pengar. De pengar som kommunen tar in från kommuninvånarna ska användas på ett effektivt sätt. Skattebetalarnas pengar ska gå till en bättre skola och omsorg.

Kommunerna står inför stora ekonomiska utmaningar framåt med en åldrande befolkning. Vi blir allt fler äldre samtidigt som befolkningen i arbetsför ålder inte ökar lika mycket. Det blir alltså färre som ska försörja fler.

I detta läge måste kommunen vara varsam med skattebetalarnas pengar. Besluten måste vara genomtänkta med väl underbyggt beslutsunderlag. Besluten måste också vara förankrade i Lidingöbornas önsningar. Så stoppar vi slöseri med skattemedel och kan istället öka satsningarna på skola och omsorg.

Dessutom måste staden effektivisera de administrativa processerna. Effektivitetsutredningen som gjorts under mandatperioden pekar på stor besparingspotential bland annat på grund av låg standardisering.

Centerpartiet vill:

- Effektivisera de administrativa processerna i stadshuset.
- Värna varje skattekrona med noggrann kostnadsstyrning.
- Höja stadens beställarkompetens så att rätt krav ställs på utförarna.
- Ha färre kommunalråd än dagens fyra

STADSBYGGNAD: "För ett grönt byggande där stadsdelarna utvecklas med småstadskänsla"

Lidingös unika småstadskaraktär på en ö så nära Stockholms innerstad är värd att bevara och förstärka. Vi vill därför utveckla öns stadsdelar i samklang med öns småstadskänsla. Genom att utveckla stadsdelarna vill vi möjliggöra bättre service nära dig. Med utveckling av stadsdelarna kan vi gynna det närodlade näringslivet på hela ön. Vi vill också binda samman stadsdelarna genom att läka sår i stadsmiljön, exempelvis genom övertäckning av Torsviksdiket. Med en genomtänkt stadsbyggnadsplanering kan även tryggheten i våra stadsdelar öka.

Vi vill att Centrum/Torsvik utvecklas varsamt för att bygga vidare på de kvaliteter som finns i nuvarande Lidingö Centrum och skapa en naturlig koppling

till gamla villastaden. Från Centrum och upp till Torsvik vill vi att ett grönt handelsstråk binder ihop stadsdelarna.

Byggnade på Lidingö ska vara grönt och hållbart. Öns grönområden ska bevaras för att vi ska fortsätta att ha det gröna invid husknuten. Vi vill ha ett hållbart byggande. Genom att använda livscykelanalys där miljöpåverkan bedöms från att råvaran förädlas till att materialet ska återvinnas minskas miljöpåverkan ända från vaggan till graven.

Vi vill ha en levande småstadskänsla och dagens användning av Brostranden vid Islinge hamnväg är det motsatta. Vi vill omvandla Brostranden från grusplan till marin mötesplats med båtplatser, restaurang och plats för rekreation i parkmiljö. Det ska vara en plats för Lidingöbor att trivas på.

Vår grundsyn på stadsbyggnad innebär att vi vill:

- Utveckla alla stadsdelar utifrån sina förutsättningar och behov för att skapa en trygg småstadskänsla.
- Ha en stadsbyggnad där miljöerna är anpassade för barnen med tillgång till lek och rörelse, där barnen trivs skapas bra boendemiljöer.
- Återinrätta en stadsarkitekt för att kunna skapa en sammanhållen stadsbyggnad som värnar Lidingös unika miljö.

I Centrum/Torsvik vill vi:

- Genomföra en varsam utveckling av Lidingö Centrum som måste påbörjas efter 10 års planarbete. Vi vill skapa en småstadskänsla med offentliga torgytor med en miljö som är varierad, trivsam och öppen.
- Skapa en trygg och trivsam boendemiljö på nuvarande stadshusparkering.
- Utveckla ett grönt handelsstråk som binder samman Centrum och Torsvik från Hästskojarparken, genom Centrum via Stockholmsvägen upp till en ny torgmiljö på det övertäckta Torsviksdiket.
- Övertäcka Torsviksdiket så tidigt som möjligt i utvecklingen av Centrum/Torsvik vilket skulle skapa en trivsam torgmiljö och minska bullret i Torsvik.

I Lidingös stadsdelar vill vi:

- Bebygga nuvarande parkeringen i Högsätra så snart som möjligt för att skapa en tryggare och mer trivsam miljö både för nuvarande och kommande invånare.
- Utveckla bostadsområdet kring Lojo. Nuvarande planarbete bör färdigställas snarast och ett planarbete därefter påbörjas för att utveckla Rudboda torg för en förbättrad närservice, en till förskola och för att skapa en attraktiv mötesplats.
- Utveckla brädgårdstomten vid Kyrkviken med stadsradhus som passar in i skala till omgivande bebyggelse.
- Skapa ett levande närcentrum i Käppala vid ICA med torgbildning till nytta för boende i Käppala och Gåshaga. I området ska närservice, förskoleverksamhet och nya bostäder finnas.

- Utveckla Näset till en än mer levande och trygg stadsdel med komplettering av nya bostäder som ger underlag för torgverksamheten och lokal handel att blomstra. Med en mer levande stadsdel skapas också ett underlag för att få till förbättrad kollektivtrafik.
- Binda samman Larsberg och Dalénum med en simhall som ett levande hjärta mellan de två stadsdelarna.
- Utveckla Larsberg för att skapa tryggare och mer trivsamma miljöer, området runt ICA Kvantum är exempel på område som kan förbättras.

MILJÖ: **”En av Europas mest hållbara kommuner”**

Lidingö ska vara en av Europas mest hållbara kommuner. Vi vill se ett nytt hållbarhetsprogram som tar avstamp i FN:s Agenda 2030 med fokus på hela det geografiska området Lidingö och inte bara på kommunens egna verksamheter. Vi vill att Lidingö ska bli fossilfritt 2040.

Naturen är en av Lidingös största tillgångar. Vi vill värna naturen genom utökade naturreservat och en ekologisk skogsvård där skogen sköts för rekreation och biologisk mångfald. Vi vill att staden aktivt verkar för rent vatten i öns sjöar men även för ett renare Östersjön. Staden ska arbeta för att du och jag, djuren och växtligheten ska ha ren luft och att vi tillför mindre klimatpåverkan och skadliga partiklar i luften.

Hur vi som konsument väljer påverkar miljön. Kommunen är en stor konsument och vi vill därför att kommunen ska handla miljö- och klimatsmart. Maten som serveras av staden bör vara närproducerad och ekologisk. Vi vill att staden arbetar för en hållbar konsumtion med mindre kemikalier både inom den egna verksamheten men också genom att stödja det lokala näringslivet.

För naturen på Lidingö vill vi:

- Utvidga naturreservatet vid Kottlasjön ner över Mølna ängar till Lilla Värtan för att skapa koppling mellan Värtan och Långängen-Elfviks naturreservat som är en grön värdekärna i Stockholmsregionens gröna kilar.
- Utvidga naturreservatet norr om Kottlasjön mot norra Skärsätra för att skydda flera rödlistade arter och de höga naturvärdena i området.
- Ha en ekologisk skogsvård där skogen sköts för rekreation och biologisk mångfald. En skogsvård som ska vara hyggesfri.
- Värna de gröna ytorna i kommunen och i stadsutveckling i huvudsak använda redan hårdgjorda ytor.

För en miljö- och klimatsmart politik på ön vill Centerpartiet:

- Skapa ett hållbarhetsprogram med ambitiösa målsättningar kopplade till Agenda 2030 för hela det geografiska området Lidingö.
- Att Lidingö ska vara fossilfritt 2040 och därefter arbeta för att bli klimatpositivt.
- Skapa ett lokalt klimatavtal tillsammans med näringslivet på ön för att uppnå miljö- och klimatmålen.

- Verka för mer solenergi i staden genom solenergi på kommunala byggnader, göra bygglovsansökan för solceller kostnadsfria samt ta fram kriterier för när solceller ska kunna sättas upp utan bygglov i detaljplanelagt område.
- Ställa klimat- och miljökrav vid kommunens upphandlingar.
- Verka för minskad spridning av mikroplaster i natur och miljö.
- Satsa på närodlat och ekologisk mat med hållbarhet från jord till bord.
- Utredda möjligheten för att öppna upp kommunens bilar för en allmän bilpool när de inte används av stadens personal samt underlätta för privata bilpooler i kommunen, till exempel vid nyproduktion av flerbostadshus.
- Placera laddstolpar strategiskt över ön för att möjliggöra elektrifierad biltrafik på ön. Bostads- och hyresrättsföreningar ska stödjas för att kunna ta del av statliga och regionala bidrag.
- Fortsätta utbyggnaden av dagvattenrening för bättre vattenkvalitet i sjöar och i Östersjön.
- Verka för att Käppalaverkets spillvärme tas tillvara till fjärrvärme.

Centerpartiet vill se en effektivare insamling av matavfall och avfall för återvinning och vill:

- Verka för enklare insamlingsmetoder för återvinningsbart avfall och matavfall exempelvis genom optisk sortering och matkvarnar. Lidingö är jämfört med andra Norrortskommuner dåliga på att samla in matavfall vilket vi vill ändra på.
- Ta initiativ till att matavfall från Lidingö och närbelägna kommuner kan tas emot och rötas i Käppalaverket då de efter 2019 får tillgänglig kapacitet för att röta matavfall.

SKOLA: "En trygg skola ger mer kunskap till barn och ungdomar"

Vi tror på kraften i varje människa. Skolan är avgörande för att varje elev ska nå sin fulla potential. För att eleverna ska nå allt större kunskap och kunna utvecklas är det viktigt att alla elever ska känna sig trygga i skolan. Det kräver god studiero i klassrummen med ordning och reda. Det kräver också en skolhälsovård som fungerar och är tillgänglig för eleverna för att motverka psykisk ohälsa.

I förskolan krävs mindre barngrupper och högre andel högskoleutbildade pedagoger för att få en trygg skolmiljö. Genom mindre barngrupper för småbarnen på 1-3 år ger vi dem möjlighet till djupare anknytning till människorna runt omkring sig. På så sätt vill vi ge barnen en bra start som lägger grunden för att barnen ska utvecklas till trygga ungdomar och unga vuxna senare i livet.

Vi vill att Lidingö ska vara en kunskapskommun med flera kvalitetsgymnasier. Med stadens målsättning om Sveriges bästa skolor borde Lidingö vara en gymnasieort som ungdomar vill söka sig till och inte från. Vi vill skapa fler

gymnasieplatser på ön genom en ny gymnasieskola med program som efterfrågas av ungdomarna på ön.

Lärarna är skolans viktigaste resurs. Genom bra arbetsmiljö, högre lön, mer inflytande för lärarna och goda förutsättningar för vidareutbildning vill vi stärka lärarnas ställning i våra skolor.

Vi ser framför oss att skolans lokaler utnyttjas bättre i framtiden. Där varje skola blir ett riktigt campus där fritidssysselsättningar och valbara aktiviteter integreras på skolans yta.

Näringsriktig mat som ger energi är viktig för positiv inlärning för förskolebarn och elever. Vi vill ha Sveriges bästa skolmat som är näringsriktig, god och närodlat.

Centerpartiet vill för tryggheten i förskolan:

- Skapa mindre grupper i förskolan framförallt för de minsta barnen
- Högre personaltäthet och öka andelen pedagoger med högskoleutbildning
- Att nya förskolor blir småskaliga och planeras för att passa små barngrupper

Centerpartiet vill stärka tryggheten i grundskolan genom:

- Att ordning och struktur är i fokus på varje kommunal skola där det finns tydliga krav på eleverna, lektionerna ska exempelvis vara mobilfria.
- Digitalisering av skolan ska ske med en tydlig strategi där de digitala verktygen ska användas där de ger ett mervärde. De traditionella läromedlen har en fortsatt viktig roll i skolan.
- På sikt minska klassernas storlek i lågstadiet.
- Stärka skolhälsovården och åtgärder för att förbättra elevhälsan, inte minst psykisk ohälsa hos unga.
- NPF-säkra skolmiljön så den fungerar för elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, en NPF-säkrad miljö skapar bättre lärmiljöer för alla elever.
- Att skolorna aktivt arbetar förebyggande mot droger bland unga. Personal ska ha stor kunskap om droger och nära samverkan med föräldrar samt polis.
- Det ska råda nolltolerans mot mobbning, kränkningar och trakasserier.

Centerpartiet vill för gymnasieskolan:

- Skapa en ny skola för att det ska finnas fler gymnasieplatser på ön och en högre konkurrens på Lidingös gymnasiemarknad.
- Vi vill värna anrika Hersby gymnasium och inte bygga ut skolan till en överbefolkad gymnasieskola. En mindre skola skapar en tryggare och mer familjär känsla för elever och personal.

Lärarna och rektorer är det viktigaste för en väl fungerande skola, vi vill:

- Skapa en god och attraktiv arbetsmiljö för våra lärare där de har makten över klassrummet.

- Lärarnas lön måste fortsätta att höjas.
- Rektorn ska ha förutsättningar för att stödja lärarna i deras arbete, utveckla och leda det pedagogiska arbetet på skolan.

Centerpartiet vill stärka matkvaliteten för piggare barn och ungdomar som ger bättre studieresultat, vi vill:

- Ha näringsrik och god mat i förskola, skola och gymnasieskola.
- Ha närodlat och ekologisk mat.
- Möjliggöra att mindre aktörer ska kunna vara med och konkurrera om att få laga mat till våra unga där varje skola har en egen ansvarig kock.
- Att maten ska vara en del av den pedagogiska verksamheten och locka till goda hälsovanor.

Idrott och rörelse ökar förutsättningarna för lärande, vi vill:

- Att rörelse och idrott ska vara en naturlig del under barnens skoldag för att öka den psykiska och fysiska hälsan. Det kan handla om kortare obligatorisk rörelse och pulshöjande aktiviteter som inte betygssätts.
- Skolgårdarna ska uppmuntra till rörelse och skolorna ska ha god tillgång till idrottsytor nära skolan.

OMSORG och ÄLDRE: **”Trygghet, valfrihet och rätt till god äldreomsorg”**

Du ska känna dig trygg när du blir äldre på Lidingö. Det måste finnas en mångfald av olika boendelösningar så att boendet kan anpassas efter individen. Äldre är ingen homogen grupp utan lösningar måste anpassas efter individen. Profilboenden, trygghetsboenden, seniorboenden och kombo-boende är olika idéer för en verklig valfrihet som äldre.

En del i detta arbete är att säkerställa miljöer där äldre kan umgås och träffas. Vi vill motverka ensamheten hos äldre. Vi tror på utevistelse och att personalen får mer tid för de äldre. Goda måltider och möjlighet att äta tillsammans är en annan viktig del. Det ska vara möjlighet för de äldre med kreativa stimulanser för hjärnan och kropp med till exempel musik och rörelse. Mötesplats Centrum i direkt anslutning till seniorboendet Tor är ett bra exempel på verksamheter vi vill stärka.

Många av kommunens äldre är hänvisade till den mat som staden erbjuder. Att den är näringsrik är avgörande – precis som att den är aptitlig. För näringsinnehållet hjälper föga om våra äldre inte vill äta maten. Vi vill att staden tar fram en tydlig strategi för upphandling av god, miljösamt och närodlat mat som är näringsrik. Vi tror också att kvalitén gynnas av att låta mindre aktörer få chansen att leverera maten.

Vi vill alltid sätta den äldres upplevelse och trygghet i fokus i vård och omsorg. Det kräver bland annat en välfungerande samverkan mellan kommunen och landstingets verksamhet så att gränsen mellan dem inte märks för den äldre.

De anhöriga är också en avgörande del för en lyckad omsorg, en personlig och nära relation mellan personal och anhöriga ska eftersträvas.

Vi blir fler och fler äldre samtidigt som personalförsörjningen är ansträngd, vi måste framåt hitta smarta lösningar för att äldre ska få sin rätt till god äldreomsorg och göra det attraktivt att arbeta inom äldreomsorgen på Lidingö.

För äldres boende vill Centerpartiet:

- Verka för att en boendegaranti för äldre över 85 år införs.
- Arbeta för en mångfald av boendeformer för äldre på ön, från profilboenden, trygghetsboenden, seniorboenden till kombo-boende.
- Tor 2 byggs i en av de tidigaste etapperna av utvecklingen av Centrum.
- På stadens boende skapas stimulerande aktiviteter som aktiverar hjärna, rörelse och kreativitet.
- Se till att det finns god möjlighet till utevistelse på den enskildes premisser.

För umgänge och för att motverka ensamhet hos äldre vill vi:

- Fortsätta utveckla mötesplatser för äldre i Brevik och Centrum samt vid behov skapa en ny mötesplats på ön. Mötesplats Centrum ska finnas kvar i direkt anslutning till seniorboendet Tor.
- Att större hänsyn tas till ensamhet när biståndsbedömningar görs.
- Utveckla den biståndsbedömda dagverksamheten för att möta ensamhet.
- Uppmuntra volontärsarbete som skapar möjlighet för socialt umgänge och gemenskap för äldre.
- Skapa möjlighet för äldre att äta gott i gemenskap.
- Säkerställa tillgång till trådlöst nätverk på boendena.

Maten för äldre är en viktig fråga, vi vill:

- Öka kraven i matupphandlingen med större fokus på smakupplevelse och näringsinnehåll.
- Öppna upp möjligheten för mindre aktörer att delta i upphandlingen för en mer personlig matupplevelse.

Anhöriga är avgörande i omsorgen, vi vill:

- Öppna upp för anhöriga att delta i omsorgen.
- Skapa personlig kontakt mellan anhörig och personal till den anhöriga.
- Stödja och avlasta anhöriga.

Centerpartiet vill också:

- Skapa långsiktig finansiering för Kvinnojouren Kerstin samt skriva långsiktigt samverkansavtal mellan stad och jour för att på bästa sätt arbeta våldsförebyggande och med att stödja kvinnor utsatta för våld.
- Kommunen, landstinget och berörda myndigheter ska tydliggöra vilka möjligheter för stöd som finns.
- Ge förutsättningar för biståndsbedömare så att deras arbete med biståndsbedömningarna ska bli så bra som möjligt för de äldre.

FUNKTIONSNEDSATTA: "Lidingö ska vara en föregångskommun inom LSS"

Ö-gruppens arbete är fantastiskt och ska värnas och utvecklas. Vi vill att Lidingö ska bli bästa kommun inom LSS. Vi vill se verksamhet i små enheter där de funktionsnedsatta sprids och syns över hela ön. Vi vill att funktionsnedsatta på Lidingö ska ha meningsfull sysselsättning efter sina förutsättningar. På gruppboendena ska personalen ha tid och utbildning så de boende får näringsriktig mat och möjlighet för gemensamma måltider och socialt umgänge. Staden ska alltid följa LSS-lagen. De anhöriga är en ovärderlig resurs och ett gott samarbete mellan personal och anhöriga är av största vikt för en välfungerande verksamhet.

På gruppboendena vill Centerpartiet:

- Säkerställa att personalen har stor kunskap om gruppen inom LSS samt vara utbildad i näringslära.
- Att de boende erbjuds gemensamma måltider, sociala aktiviteter och samvaro.
- Att personalen har tillräckligt med tid för att laga ordentlig mat.

Gällande ö-gruppens verksamhet vill vi:

- Se till att grundtanken med små enheter över hela ön där de funktionsnedsatta blir en synlig grupp i samhället finns kvar.
- Möjliggöra att arbetstagarna får äta lunch ute på stadens restauranger regelbundet.
- Ge dem som arbetar inom ö-gruppen tillgång till stadens friskvårdsbidrag.

För en givande fritid för LSS-gruppen vill vi:

- Att det erbjuds stimulerande aktiviteter utanför gruppboenden samt utomhusvistelser.

INTEGRATION: "Närodlad och human integration i möten mellan nyanlända och etablerade Lidingöbor"

En närodlad integration sker i möten mellan nyanländ och etablerad Lidingöbo. Staden ska vara en aktiv part för att skapa möjligheter för dessa möten. På Lidingö ska människor få uppbackning och stöd för alla initiativ som skapar en human integration.

För att boendefrågan ska fungera för de nyanlända krävs effektivt planarbete från stadens sida som tar fram rätt typ av bostäder. I varje exploatering på ön ska krav ställas på bostäder till sociala behov för att möta både nyanländas och Lidingöbors behov. Med småskaliga lösningar kan nyanlända och Lidingöbor mötas på ett naturligt sätt.

En sysselsättning skapar en brygga till vardagslivet på Lidingö. Här vill Centern se ett ökat engagemang från staden, så att de nyanlända är i arbete när staten

släpper sitt ansvar efter två år. Svenska språket är en förutsättning för integration men även arbetet med attityder.

Förutsättning för en bra och snabb integration är att du har bostad, sysselsättning och kan språket. Men det krävs också att etablerade Lidingöbor sträcker ut en hand och hjälper till.

Centerpartiet vill:

- Verka för en humanistisk syn på bostadsbyggandet som tar hänsyn till alla olika gruppers behov på Lidingö.
- Öka samverkan med civilsamhället och att fler hushåll ges möjlighet att öppna sina hem för nyanlända i behov av boende eller annat stöd.
- Arbeta för att nyanlända ska komma in på arbetsmarknaden så att även de som har en låg utbildning har möjlighet att få ett jobb och en egen lön att leva på. Viktigt att skapa arenor där arbetsgivare och nyanlända arbetstagare kan mötas, hjälpa nyanlända att starta egna närödlade företag och jobba aktivt med att matcha kompetens.
- Arbeta för att staten ska ersätta kommunen under en längre period än två år för att täcka de verkliga kostnaderna för kommunen. Etableringen tar idag oftast mer än två år.
- Verka för kvalitetshöjande åtgärder kopplat till Svenska för invandrare (SFI). Antalet behöriga lärare måste öka, kommunen ska genomföra fler oanmälda kontroller och krav på ett mer intensivt och aktivt deltagande hos eleverna. Viktigt att också se på alternativ till SFI, t ex vuxenutbildningen. Det ökar möjligheten att individanpassa undervisningen och kombinera svenska med praktik eller yrkesutbildning.
- Verka för att särskilda insatser införs för att nyanlända elever i skolan ska få den tid de behöver för att klara målen.
- Fortsätta med kunskapshöjande insatser mot rasism och främlingsfientlighet i skolan.
- Verka för att ensamkommande ungdomar får ett ökat stöd för att hantera sin psykiska ohälsa.

IDROTT och KULTUR: "För att vara hälsans ö måste man också vara idrottens ö"

Lidingö har goda förutsättningar för att bli en idrottens ö med starka idrottsföreningar och ett stort engagemang. Vi vill att idrotten ska vara tillgänglig för alla och att idrotten ska vara en del i att bygga hälsa för Lidingöborna. Genom att skapa förutsättningar för idrotten på ön kan vi uppnå stadens profil som hälsans ö. Vi vill ha idrottsanläggningar som fungerar för både bredd och elitidrottare. Så skapar vi förutsättningar för idrotten att utvecklas på ön.

Rekreation i Lidingös natur skapar möjlighet för en hälsosam fritid. Vi ska värna vår natur och vårda den för rekreation. Det ska finnas välskötta promenad- och löparspår, elljusspår, utegym och grillplatser så det blir lätt att vistas i och ta del av Lidingös natur.

Kulturen är en annan del som bygger hälsa. Vi vill lyfta kulturaktörerna på ön och fortsätta utveckla öns kulturella evenemang som kulturveckan. Vi vill ha ett kulturhus med möjlighet för konstutställning och skapande. Vi vill ha ett bibliotek som lockar till läsning, skapar kreativitet och umgänge. Biblioteket kan också innehålla IT, skapande och mediaavdelning där ungdomar kan göra egna filmer eller likande.

Båtlivet är en naturlig del av fritidsverksamheterna på en ö. Vi vill skapa en marin mötesplats vid brostranden vid Islinge hamnväg.

Lidingö ska vara idrottens ö, vi vill:

- Att den nya simhallen blir 50x25m för att möjliggöra en flexibel användning för att möta fler behov hos Lidingöborna för simning, rehab och lek.
- Behålla Gångsätrabadet så länge som den investering på 45 mnkr på en modern reningsanläggning som gjorts fungerar utan omfattande renovering.
- Utveckla idrotts-campus Högsätra med ny gymnastikhall, ishall för hockey och konståkning samt bollhall. Ytor som fler föreningar är i behov av, t ex omklädningsrum, parkeringar, kafé och gymlokal, bör i största möjliga mån samordnas mellan verksamheterna för bättre ekonomi och sammanhållning.
- Fortsätta utvecklingen av Lidingövallen i nära samarbete med föreningarna som är verksamma i området.
- Öka stadens stöttning av föreningarna med aktivitets- och lokalbidrag för att kunna upprätthålla hög föreningsverksamhet som är tillgängligt för alla barn och unga på ön. Vi vill se ett sökbart stöd för att även barn och unga med begränsade resurser ska kunna delta i föreningslivet.
- Inrätta en fritidsbuss för att förenkla resorna till och tillgängliggöra fritidsaktiviteter för barn och ungdomar, till exempel till Ekholmsnäsområdet och Bosön.
- Utveckla stadens samarbete med Bosön för att de idrottsytor som finns och planeras där på ett mer effektivt sätt också kan användas av Lidingös föreningsliv.
- Fortsätta utvecklingen av spontanidrottsytor, vi vill exempelvis ha en multibollplan för spontanidrott i varje stadsdel samt få till fler planer som spolas för skridskoåkning när vädret tillåter.

Centerpartiet vill för kulturen:

- Utredda kulturpeng för att fler ungdomar ska få tillgång till musikskola och teaterverksamhet, detta genom att öppna upp för fler aktörer än kommunen som utförare.
- Verka för ett kulturhus med plats för utställningar, lokaler för kulturföreningarnas verksamheter och skaparverkstad.
- Fortsätta utveckla fritidsverksamheten för barn och ungdomar med fritidsgårdarna och deras tillgång till lokaler.

Vad gäller styrning av kultur- och fritidsfrågorna på ön vill Centerpartiet:

- Lägga ett större fokus vid kultur- och fritidsfrågor i stadens förvaltning. Den nuvarande omorganisationen har hittills inte fungerat tillfredsställande då till exempel idrottens frågor om skötsel och utveckling av idrottsanläggningar inte skötts tillräckligt bra.

INFRASTRUKTUR: "Effektiva, flexibla och hållbara transportsystem på ön"

Vi vill att kommunen ska möta framtidens transportlösningar. Den tekniska utvecklingen går snabbt på trafikområdet och kommer att påverka Lidingös trafiklösningar under kommande mandatperiod. Elektrifiering av fordon kommer att ta fart och uppkopplade automatiserade fordon kommer att böja dyka upp, främst för arbetsfordon, tåg och bussar. Omställning i fordonsflottan och nya initiativ i kollektivtrafiken måste få plats på Lidingö. Så skapar vi hållbara transporter.

Vi tror på flexibilitet i infrastrukturen. Vi tror inte att det finns ett transportslag som löser framtida behov utan alla transportslag kommer behövas. Från den miljövänliga bilen, till bussen, tåget och cykeln. Nya affärsmodeller även för persontransporter skapas när delningsekonomi slår igenom vilket leder till nya möjligheter för persontransporter även lokalt på Lidingö.

Det kräver god planering och samordning i infrastrukturen för att kunna möta alla olika behov. Det måste också vara lätt att byta mellan olika trafikslag, till exempel genom pendlarparkeringar för bil och cykel.

Våra transportsystem måste vara effektiva och ta oss dit vi vill snabbt. Idag är kopplingen mellan södra och norra Lidingö under all kritik och vi vill därför förbättra de interna förbindelserna.

I vår vision är även Ropsten en smidig och attraktiv bytespunkt vilket blir möjligt när Lilla Bron byggs med dubbelspår för bättre turtäthet, cykelbana och gångväg samt möjlighet till parkering av cyklar i Ropsten.

För att skapa förutsättningar för bättre kollektivtrafik vill vi:

- Utvärdera dragning av Lidingöbanan via Lidingö Centrum och finansieringsmöjligheter utöver landstinget och SL alternativt andra trafiklösningar som förbättrar kopplingen mellan södra Lidingö och Lidingö Centrum.
- Arbeta för ökad turtätheten på tvärgående busslinjer som binder samman norra och södra ön. Detta kräver tätare trafik med mindre bussar.
- Arbeta för korta avstånd, smidiga byten och trivsamma miljöer i bytet mellan buss, tunnelbana, cykel och Lidingöbana i Ropsten. Tidspassningen i byte mellan transportslag som drivs av olika aktörer måste förbättras.
- Arbeta för att Spårväg Citys sammankoppling med Lidingöbanan ska bli verklighet.

- Utforma busshållplatser så de blir attraktiva för trafikanterna med god säkerhet och så att biltrafiken inte onödigtvis hindras – vilket syftar till att undvika onödiga incidenter.
- Arbeta för att Lidingö ska bli ett eget trafikområde för kollektivtrafiken och inte ligga i samma trafikområde som Stockholms innerstad då det leder till att Lidingö marginaliseras.
- Arbeta för att det ska vara möjligt att hämta och lämna vid tunnelbanans ändstation i Ropsten utan att betala trängselskatt.

För bättre parkeringssituation i stadsdelarna vill vi:

- Införa gratis boendeparkering i stadsdelar med prioritering av de med högt parkeringstryck för att ta bort långtidsparkerade bilar som inte hör till området.
- Bevara de parkeringsmöjligheter som finns idag, om parkeringar tas bort ska de ersättas med nya om det inte går att visa att det finns en överetablering av parkeringsplatser.
- Placera laddstolpar strategiskt över ön för att möjliggöra elektrifierad biltrafik på ön. Bostads- och hyresrättsföreningar ska stödjas för att kunna ta del av statliga och regionala bidrag.

Infartsparkeringar, vi vill:

- Möjliggöra infartsparkeringar för att kunna kombinera bil- och kollektivtrafikresor.

För att minska bullernivåer längs huvudlederna vill vi:

- Göra bullerutredning med faktiska bullermätningar och åtgärdsförslag längs bullerutsatta sträckor.
- Genomföra bullerdämpande åtgärder i Torviksdiket och så snart som möjligt bör diket övertäckas.

Effektiva åtgärder för bättre förutsättning att ta cykeln, vi vill:

- Skapa nya cykelbanor på sträckor som idag saknar eller har stora brister i säkerhet.
- Måla rödfärgade cykelöverfarter på huvudcykellederna för att förtydliga för bilister var cykelbanorna korsar vägarna.
- Säkerställa att cykeln och bilen inte ställs mot varandra utan det ska skapas förutsättningar för båda trafikslagen.
- Utveckla bra cykelparkeringar vid handel och knutpunkter för kollektivtrafik, exempelvis i Ropsten, Centrum och Torsvik.

För säkerhet och tillgänglighet vid övergångsställen vill vi:

- Värna övergångsställena som är viktiga för tillgängligheten för gående. Säkerheten ska höjas på utsatta övergångsställen, till exempel genom extra belysning.

- Säkerställa säkra övergångsställen framförallt längs barnens skolvägar. Olyckor och incidenter har tyvärr redan inträffat vid borttagna övergångsställen.
- Undvika onödiga förändringar i den etablerade, invanda och välkända trafikmiljön. Om det behöver göras förändringar måste det föregås av informationsinsatser som fokuseras på skolor och äldreboenden.

För en effektiv snöröjning och sandupptagning, vi vill:

- Ställa tydliga krav och ha noggrann uppföljning på entreprenörerna som utför arbetet.

FASTIGHETER: "Effektiv förvaltning av stadens tillgångar"

Stadens fastigheter ska skötas på ett sätt som effektivt tillvaratar medborgarnas tillgångar. Stadens fastigheter ska vara väl anpassade efter verksamheternas behov och fastigheter som inte staden har användning för bör utvärderas och säljas om inget nytt användningsområde finns. Vi vill:

- Fortsätta arbetet med energieffektivisering och att staden arbetar med förnyelsebar energi i stadens fastigheter.
- Utvärdera stadens fastighetsbestånd och avveckla om inte behov finns till annat. Staden äger ett antal fastigheter som tidigare inköpts för ändamål som inte längre är aktuella. Ödehus som förfallit måste åtgärdas.
- Stärka den politiska kontrollen och styrningen av fastighetskontoret.

NÄRINGSLIV: "Entreprenörskap, aktiv kommun och utvecklade stadsdelar"

Centerpartiet tror på människans förmåga att skapa en bättre framtid. I samarbete med entreprenörer vill vi skapa goda förutsättningar för företagande och näringsliv på Lidingö. Det berikar ön med sysselsättning, nya jobb och kreativitet. Staden ska vara en aktiv part i samarbetet med näringslivet för att förbättra förutsättningarna för entreprenörskap på ön.

Genom att utveckla Lidingös stadsdelar skapas förutsättningar för näringslivet att blomstra på hela ön. Det ska vara enkelt att vara företagare på ön med en kommun som är redo att stödja i utvecklingen.

I skolan ska entreprenörskap och företagande vara en naturlig del i undervisningen. Förutom Ungt företagande i Hersby gymnasium vill vi att det ska vara möjligt för ungdomar att prova på att vara företagare med stöttning under sommarmånaderna. Vi vill att kommunen ska vara med och skapa framtidens jobbskapare.

Centerpartiet vill:

- Höja betyget i Svenskt Näringslivs ranking av företagsklimatet i Sveriges kommuner inom de områden vi tappat stort, det vill säga inom "Kommunpolitikernas attityder till företagande", "Tjänstemännens attityder till företagande" och "Service till företag".

- Ta fram en plan för att förbättra närservice i Lidingös stadsdelar.
- Stödja Lidingö Näringsliv att utveckla företagskluster på Lidingö där företag kan dra nytta av varandras kompetens och verksamhet.
- Skapa möjligheter för fler ytor för småindustri och småföretagande på ön.
- Införa sommarlovsentreprenörer där unga får stöttning att prova på att vara företagare under några sommarveckor.

DEMOKRATI: **”En lyssnande kommun som förstår Lidingöbornas behov”**

Vi står för en närodlat politik. Vi vill lyssna på Lidingöborna för att förstå deras behov och idéer. Vi måste öka tilliten och förtroendet mellan politiken och medborgarna genom att vara nyfikna på varandras idéer, lita på medborgarnas erfarenheter och lojalitet mot ön samt ta tillvara på det för att få fram bästa möjliga beslut. Vi vill vitalisera det demokratiska samtalet.

Centerpartiet vill:

- Införa medborgarförslag till kommunen.
- Införa ”participatory budgeting” på försök, en process där medborgarna är med och beslutar direkt hur stadens pengar ska användas. Försök ska ske i mindre del av stadsutvecklingsprojekt, till exempel vad ett torg eller en park ska innehålla när den utvecklas.
- Skapa fler dialogmöten och samråd innan beslut fattas.
- Införa en extern visselblåsarfunktion för att säkerställa att misstankar om oegentligheter kommer upp till ytan och utreds direkt.
- Införa ett ungdomsråd för att fånga upp ungas behov och idéer.